

**Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle
ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun
sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun
uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon
asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä
luonnos valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja
terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen
muuttamisesta sekä tähän liittyväksi perustelumuistioksi**

Information för svenskspråkiga personer

Social- och hälsovårdsministeriet ber om utlåtanden om utkastet till regeringsproposition samt om de ändringar som föreslås i den så kallade klientavgiftsförordningen och utkastet till motiveringspromemoria till förordningen. Utkastet till regeringsproposition gäller en reform av finansierings- och organiseringsansvaret för ambulanstransporter och transporter inom prehospital akutsjukvård samt ändringar i klientavgifterna. Det ordnas en separat svenskspråkig remissbehandling om utkasten genast när det svenskspråkiga materialet blir färdigt.

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne yllä mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi sekä niin sanottuun asiakasmaksuasetukseen ehdotettavista muutoksista ja asetuksen perustelumuistioluonnoksesta. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään muutoksia terveydenhuoltolakiin, sairausvakuutuslakiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (jäljempänä asiakasmaksulaki). Ehdotukset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan, vuoden 2024 kehysriihen yhteydessä tehtyihin päätöksiin sekä hallituskauden aikana tunnistettuihin sääntelytarpeisiin.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että ensihoitopalveluun sisältyviä sekä muita Kelan nykyisin sairaankuljetuksina korvaamia ambulanssikuljetuksia ei enää 1.1.2027 lukien toteutuneiden kuljetusten osalta

korvattaisi sairausvakuutuksesta. Nämä kuljetukset siirtyisivät tänä ajankohtana täysin hyvinvointialueiden järjestämis- ja rahoitusvastuulle. Kuljetusten rahoitus tulisi jatkossa pääosin valtiolta ja hyvinvointialueille säädettäisiin mahdollisuus periä kuljetuksista hieman nykyistä sairausvakuutuslaissa säädettyä omavastuuta korkeampi asiakasmaksu. Myös Ahvenanmaan maakuntaan muutoksesta aiheutuvat vaikutukset huomioitaisiin tekemällä tarvittavat sääntelymuutokset, joista järjestetään erillinen lausuntokierros kevään aikana. Kuljetusten rahoitusta koskevan valtion rahoituksen hankkiminen toteutettaisiin niin sanotun kanavointiratkaisun kautta. Tarvittavan valtion rahoituksen hankkimiseksi valtion kannalta kustannusneutraalisti sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksen vakuutettujen rahoitusosuutta korotettaisiin ja vastaavasti valtion rahoitusosuutta alennettaisiin. Terveystieteiden ja sairausvakuutuslakiin esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset liittyvät tämän kokonaisuudistuksen toteuttamiseen. Lisäksi uudistusta toimeenpantaisiin asiakasmaksulainsäädännön muutoksin, jotka olisivat osin lain ja osin asetuksen tasoisia.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi muita muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan sääntelyyn. Nykyinen asiakasmaksujen indeksitarkistuksia koskeva sääntely ehdotetaan uudistettavaksi siten, että jatkossa asiakasmaksujen, pitkäaikaisten palvelujen käyttövarojen ja tulorajojen euromääriä tarkistettaisiin vuosittain hyvinvointialueiden hintaindeksin (jäljempänä hyvinvointialueindeksi) muutoksen mukaisesti. Ensimmäisen kerran kyseisellä indeksillä tarkistettuja enimmäismaksuja sovellettaisiin 1.1.2027 lukien. Muutoksesta säädettäisiin sekä asiakasmaksulaissa että -asetuksessa. Lisäksi asiakasmaksulaissa olevaa käyttämättä jätetyn palvelun maksua korotettaisiin ja sen soveltamisalaa laajennettaisiin vuoden 2026 alusta lukien.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille parlamentaarisen monikanavarahoitustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti. Ehdotuksen toteuttamista täsmennettiin vuoden 2024 kehysriihen yhteydessä muun muassa siten, että se tulisi toteuttaa valtion kannalta kustannusneutraalisti, ja että uudistuksessa huomioidaan Ahvenanmaan maakunta. Kehysriihessä päätettiin myös asiakasmaksujen sitomisesta hyvinvointialueindeksiin sekä siitä, että indeksitarkistukset toteutettaisiin jatkossa vuosittain. Käyttämättä jätetyn palvelun maksun sääntelymuutosten taustalla on poliittinen linjaus maksun muutostarpeista.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille parlamentaarisen monikanavarahoitustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti, sekä toteuttaa uudistuksen toteutukseen liittyviä kehysriihen päätöksiä. Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa terveydenhuollon monikanavaista rahoitusjärjestelmää sekä huolehtia ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten

ohella muiden sairaankuljetuksena korvattujen ambulanssikuljetusten tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on tukea hyvinvointialueiden taloudellisia edellytyksiä turvata sosiaali- ja terveystaloudet sekä osaltaan vahvistaa valtion taloutta. Esityksellä toteutetaan julkisen talouden suunnitelmaa 2025–2028 sekä siihen liittyen kehysriihen päätösten mukaista tavoitetta hyvinvointialueiden maksujen nykyistä paremmasta kustannustason kehityksen vastaavuudesta pidemmällä aikavälillä. Esityksellä tavoitellaan myös sosiaali- ja terveyspoliittisia tavoitteita palvelujen saatavuuden tukemiseksi. Keskeistä tästä näkökulmasta olisi sen turvaaminen, että maksut pysyisivät edelleen asiakkaalle kohtuullisina erityisesti silloin, kun asiakkaat joutuvat käyttämään paljon sosiaali- ja terveystaloudet, ja että pitkäaikaisissa palveluissa olevien asiakkaiden maksukyvyn mukaan määräytyvien asiakasmaksujen euromääräiset tuloajat ja vähimmäiskäyttövarat kasvaisivat samassa suhteessa kyseisistä palveluista perittäviin asiakasmaksuihin nähden.

Vastausohjeet vastaanottajille

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevista luonnoksista hallituksen esitykseksi ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä valtioneuvoston asetukseksi ja sen perusteluksi. Myös kaikki muut halukkaat tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Lausunnonantajia pyydetään huomioimaan, että esimerkiksi esityksen vaikutusarviointeja erityisesti tiedonhallintavaikutusten osalta täydennetään. Myös taloudellisten vaikutusten osalta arviot päivitetään vuoden 2027 tasoon ennen hallituksen esityksen antamista eduskunnalle.

Lausunnot pyydetään jättämään Lausuntopalveluun. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-sivustolle. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi -sivustolta Ohjeet > Käyttöohjeet. Käyttöönottoon voi pyytää tukea oikeusministeriöstä osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa. Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne ovat luettavissa lausuntopalvelussa sekä hankkeen sivuilla ([linkki](#)).

VAHVA-järjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/35922/2023.

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/35922/2023.

Kirjeitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:
Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 25.5.2025.

Lisätietoja

Lisätietoja antavat:

esityksen vastuuvastuuvalmistelija hallitussihteeri Karin Viitanen, p. 0295 163 115,
(poissa 15-21.4. sekä 25.4.) sekä erityisasiantuntija Marjo Kekki, p. 0295 163 253.
Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisältyvämmien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:
2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):
3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

Lisäksi hyvinvointialueita, HUS-Yhtymää ja Helsingin kaupunkia sekä potilastietojärjestelmien toimittajia ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitosta pyydetään ottamaan erityisesti kantaa seuraaviin kysymyksiin. Huomioikaa, että kysymykset 5 ja 6 koskevat eri kuljetuksia, ensimmäinen ensihoitopalveluun sisältyviä ja toinen muita sairaankuljetuksena nykyisin korvattavia kuljetuksia:

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoitorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.
5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisältyvämmien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.
6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

Lisäksi pyydämme opetus- ja kulttuuriministeriötä ottamaan kantaa erityisesti seuraavaan kysymykseen:

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoidon maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?